

แบบฝึกหัดการบรรเลงเบส
จากการวิเคราะห์แนวการอิมโพรไวส์ของสก๊อตต์ ลาฟาโร
Bass Exercise based on an Analysis
of Scott Larfaro's Improvisation

ยศสรณ์ จิรายุวัฒน์¹

Yossarun Jirayuwat

เด่น อยู่ประเสริฐ²

Denny Euprasert

¹ นักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยดนตรี
มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบฝึกหัดการบรรเลงเบสจากการศึกษาวิเคราะห์แนวการอิมโพรไวส์ของ สก็อตต์ ลาฟาโร ในอัลบั้ม “วอลซ์ฟอร์เดbbie” ของ บิล อีแวนส์ ผู้วิจัยได้ทำการมองหาลักษณะเด่นที่เกิดขึ้นจากการถูกบรรเลงหลายครั้งบนแนวการอิมโพรไวส์ ในบทเพลงต่างๆ ของ สก็อตต์ ลาฟาโร แล้วจึงนำกลุ่มโน้ตดังกล่าวมาวิเคราะห์ จากนั้นจึงอธิบายด้วยหลักทฤษฎีดนตรีแจ๊ส แล้วนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างเป็นแบบฝึกหัด จากการวิเคราะห์แนวการอิมโพรไวส์ของลาฟาโร ผู้วิจัยพบลักษณะวิธีการดำเนินโน้ตที่มีความต่อเนื่อง และการใช้โน้ต 3 พยางค์ที่เป็นเอกลักษณ์ของลาฟาโร ซึ่งสามารถนำมาสร้างแบบฝึกหัดเป็นจำนวน 10 บท ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางแบบฝึกหัดโดยเรียงลำดับจากง่ายไปสู่ยาก เพื่อให้ผู้ฝึกได้เกิดความเข้าใจในลักษณะการเลือกใช้น้ตของลาฟาโร จากนั้นจึงสอดแทรกการใช้จังหวะต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของลาฟาโรเข้าไปในแบบฝึกหัดลำดับถัดไป ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะแบบฝึกหัดให้มีช่วงเสียงกว้างตั้งแต่โน้ต E2- C5 ซึ่งเป็นช่วงเสียงที่เหมาะสมสำหรับการบรรเลงเบส ด้านแนวการดำเนินคอร์ด ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการดำเนินคอร์ดในรูปแบบ ii V I อันเนื่องมาจาก แนวการดำเนินคอร์ดดังกล่าวเป็นสิ่งที่ถูกพบเห็นได้บ่อยครั้งในดนตรีแจ๊ส โดยแต่ละแบบฝึกหัดมีการย้ายกุญแจเสียงครบทั้ง 12 กุญแจเสียง เพื่อให้ผู้ฝึกสามารถนำความรู้ที่ได้จากแบบฝึกหัดไปประยุกต์ใช้ในบทเพลงที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : แบบฝึกหัดเบส, สก็อตต์ ลาฟาโร, อิมโพรไวส์,

Abstract

This thesis, focused on creating an exercise based on an analysis of Scott LaFaro's improvisation on Bill Evans's album, "Waltz for Debby". Researcher looked for a characteristic of LaFaro by searching for the most repeated phrasing on his improvising line, then analyzed by Jazz Theory and bring the result to create exercises. From

an analysis, “Methods of connecting a melody” and “Using many kind triplets” were found on a Lafaro’s improvisation which lead to 10 exercises, each exercise has a connected on its content which started from an easy content from a very first to harder content at the very last exercise. By doing this, a student will understand the way Lafaro choose his note then combined with his motif. The purpose of this exercise is willing to see a student to be able to be adapted the knowledge from the exercise to the songs they want, by setting bass range of each exercises from E2 – C5 which is the most suitable range for bass to be played, along With “ii V I” chord progression, and all exercises are modulated in to 12 keys, it makes this exercise easier for student to adapt the content in a real situation.

Keywords: Exercises, Scott Lafaro, Improvisation

บทนำ

ปัจจุบันแหล่งข้อมูลที่ช่วยพัฒนาทักษะสำหรับการบรรเลงเครื่องดนตรีสามารถหาเรียนรู้ได้จากหลายทางไม่ว่าจะเป็นจากครู อาจารย์ ศิลปินต่างๆ รวมถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการอ่านตำรา และบทความมากมาย นอกจากนี้หนังสือแบบฝึกหัดก็เป็นอีกส่วนสำคัญหนึ่งที่ช่วยให้ผู้บรรเลงมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะแบบฝึกหัดสำหรับการบรรเลงเครื่องดนตรีเฉพาะ เนื่องจากผู้สร้างแบบฝึกหัดมีความเข้าใจในสรีระ และข้อจำกัดของเครื่องดนตรีนั้นๆ เป็นอย่างดี ทำให้การสร้างแบบฝึกหัดในรูปแบบต่างๆ ตรงตามความต้องการศึกษาของผู้บรรเลงเครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ และสามารถนำความรู้จากการศึกษาแบบฝึกหัดไปใช้ประโยชน์ในการบรรเลงเครื่องดนตรีของตนได้เป็นอย่างดี

ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของแบบฝึกหัดว่า แบบฝึกหัดมีจุดประสงค์เพื่อสร้างเสริม หรือทบทวนทักษะต่างๆ โดยแต่ละแบบฝึกหัดจะต้องมี

จุดประสงค์ในการฝึกซ้อมอย่างชัดเจน อาทิ การเรียนรู้เทคนิคต่างๆ หรือ การสร้างเสริมความคล่องตัวในการบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ ผนัชา พันธุ์เจริญ ได้อธิบายถึงแบบฝึกหัดโดยมีเนื้อหาโดยสังเขปว่า “เป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาเทคนิคการบรรเลงดนตรีหรือการขับร้อง” (ผนัชา พันธุ์เจริญ, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับ นิติพงศ์ คุณยศยิ่ง ที่ให้ความหมายของแบบฝึกหัดโดยสังเขปว่า “แบบฝึกหมายถึงชุดเสริมการเรียนรู้ ที่ครูสร้างขึ้นเพื่อสร้างเสริมทักษะ และความชำนาญให้กับผู้เรียน” (นิติพงศ์ คุณยศยิ่ง, 2554) ดังนั้นการสร้างแบบฝึกหัดจึงมีความสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้นักดนตรีได้เกิดพัฒนาการทางด้านศักยภาพในการบรรเลงบทเพลงต่างๆ อีกด้วย

การอิมโพรไวส์ (Improvisation) เป็นหัวใจสำคัญของการบรรเลงดนตรีแจ๊ส มาช้านาน ตั้งแต่ดนตรีแจ๊สยุคดิกซีแลนด์ (Dixieland) เรื่อยมาจวบจนปัจจุบัน การอิมโพรไวส์เป็นการประพันธ์แนวทำนองโดยทันที โดยปราศจากการเตรียมโน้ตมาก่อน ซึ่งอาศัยทักษะความรู้ในองค์ประกอบต่างๆ ของดนตรี เเด่น อยู่ประเสริฐ ได้นิยามความหมายของอิมโพรไวส์ว่า “เป็นการประพันธ์และบรรเลงในเวลาเดียวกัน” (เด่น อยู่ประเสริฐ, 2556) นักดนตรีแจ๊สอาศัยแนวการดำเนินคอร์ด (Chord Progression) เป็นส่วนช่วยในการสร้างแนวการอิมโพรไวส์ อีกทั้ง “การอิมโพรไวส์ของนักดนตรีแจ๊สแต่ละท่านจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการตีความและความเข้าใจในบทเพลง” (ธีรัช เล่าห์วีระพานิช, 2556) ทำให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะตัวในนักดนตรีแต่ละท่าน ในอดีตกลุ่มเครื่องดนตรีที่ทำการอิมโพรไวส์ในลักษณะการแสดงเดี่ยว (Solo) มักจะเป็นผู้บรรเลงเครื่องเป่า อาทิ ทรัมเป็ต (Trumpet) คลาริเน็ต (Clarinet) และ แซกโซโฟน (Saxophone) โดยจะมีนักดนตรีกลุ่มเครื่องจังหวะ (Rhythm Section) ทำหน้าที่บรรเลงสนับสนุนการแสดงเดี่ยว ในเวลาต่อมา นักดนตรีกลุ่มเครื่องจังหวะได้มีโอกาสดำเนินการแสดงเดี่ยวมากยิ่งขึ้น ทำให้นักดนตรีกลุ่มเครื่องจังหวะ ได้มีโอกาสดำเนินการแสดงความสามารถมากกว่าการทำหน้าที่เพียงสนับสนุนวงเพียงอย่างเดียว

ดับเบิลเบส (Double Bass) เป็นเครื่องดนตรีในกลุ่มเครื่องจังหวะที่มีประวัติความเป็นมายาวนานในการบรรเลงดนตรีแจ๊ส ในยุคสวิง (Swing) การบรรเลงดนตรีแจ๊สจะมีรูปแบบลักษณะเป็นวงบิกแบนด์ (Big Band) ซึ่งสมาชิกในวงจะประกอบไปด้วยนักดนตรีจำนวนมาก อาทิ ทรัมเป็ต แซกโซโฟน และทรอมโบน (Trombone) ดับเบิลเบสจึงถูกกำหนดให้เป็นเครื่องดนตรีที่ทำหน้าที่รักษาจังหวะให้กับวงเพียงเท่านั้น แต่ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไปผนวกกับการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่งผลให้จำนวนนักดนตรีต่อวงลดน้อยลง ทำให้วงดนตรีในลักษณะทริโอ (Trio) เป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านจำนวนนักดนตรี การบรรเลงในลักษณะดังกล่าวจะต้องอาศัยการสื่อสาร และการตอบสนองภายในวงเป็นอย่างมาก ทำให้ดับเบิลเบสถูกพัฒนาให้มีบทบาทหน้าที่ในวงมากยิ่งขึ้น โดยนอกเหนือจากการคุมจังหวะแล้วยังสามารถสร้างสีสันให้กับวงอีกด้วย ทั้งนี้การสร้างสีสันให้กับวงจะต้องคำนึงถึงลักษณะการบรรเลงของผู้เล่นอื่นภายในวง เพื่อให้การบรรเลงบทเพลงต่างๆ มีทิศทางไปในทางเดียวกัน

สก็อตต์ ลาฟาโร (Scott LaFaro, 1936-1961) เป็นหนึ่งในนักเบสที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาลักษณะแนวการดำเนินเบสในดนตรีแจ๊สให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดย “ลาฟาโรเป็นหนึ่งในนักดนตรีแจ๊สคนสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านแนวคิดการสร้างแนวการดำเนินเบสและวิธีการอิมโพรไวส์ที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น” ซึ่งสอดคล้องกับ ฟิล พาลอมบี ที่อธิบายถึงลักษณะแนวการบรรเลงของลาฟาโรว่า “ลาฟาโรเป็นที่รู้จักดีทางด้านการอิมโพรไวส์ที่โดดเด่นและยังให้การสนับสนุนวงให้มีความรู้สึกหลวม และล่องลอย” (Palombi, 2003) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้ส่งผลกับการสร้างแนวการดำเนินเบสของนักดนตรีแจ๊สที่มีชื่อเสียงในยุคต่อมา อาทิ ชัค อิสเรียล (Chuck Isreal, 1936) มาร์ค จอห์นสัน (Marc Johnson, 1953)

อัลบั้ม “วอลซ์ฟอร์เด็บบี้” เป็นอัลบั้มที่ทำการบันทึกเสียงการบรรเลงสดของบิล อีแวนส์เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ 1961 โดยมีบทเพลงในอัลบั้มทั้งหมด 7 เพลง ประกอบด้วยบทเพลง “มายฟูลิชฮาร์ท” (My Foolish Heart) “วอลซ์ฟอร์

เด็บบี้” (Waltz for Debby) เทค 1 และ 2 “ดีทัวร์อะเฮด” (Detour Ahead) เทค 1 และ 2 “มาย โรแมนซ์” (My Romance) เทค 1 และ 2 “ซัมเอาเทอร์ไทม์” (Some Other Time) “ไมล์ สโตน” (Milestones) และ “พอร์กี้” (Porgy) จอนห์ โกลบี้ได้กล่าวโดยสังเขปว่า “วอลซ์ฟอว์เด็บบี้เป็นหนึ่งในอัลบั้มที่ควรศึกษาสำหรับนักเบสและนักเปียโนที่สนใจการบรรเลงในลักษณะทรีโอ” (Goldsby, 2002) อีกทั้งอัลบั้มดังกล่าวยังถูกยกย่องให้เป็นหนึ่งในอัลบั้มที่ดีที่สุดตลอดกาลในด้านการบันทึกเสียงการบรรเลงสดอีกด้วย

ผู้วิจัยมุ่งเน้นการสร้างแบบฝึกหัดจากแนวการอิมโพรไวส์ของสก็อตต์ ลาฟาโร ผู้เป็นนักเบสที่มีความสามารถอันโดดเด่นทั้งทางด้านการสนับสนุนวง และการแสดงเดี่ยว โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษาแนวการอิมโพรไวส์จากอัลบั้ม “วอลซ์ฟอว์เด็บบี้” ซึ่งอัลบั้มดังกล่าวเป็นอัลบั้มที่ถูกยอมรับทั้งในวงการการศึกษาดนตรีและวงการดนตรีว่าเป็นอัลบั้มที่มีคุณค่าเหมาะสำหรับการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “แบบฝึกหัดการบรรเลงเบสจากการวิเคราะห์แนวการอิมโพรไวส์ของสก็อตต์ ลาฟาโร” เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์สำคัญออกเป็น 2 ประเด็นหลักได้แก่

1. เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะเด่นที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในแนวการอิมโพรไวส์ของลาฟาโร
2. เพื่อสร้างแบบฝึกหัดการบรรเลงเบสจากผลการวิเคราะห์ลักษณะเด่นของลาฟาโร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สร้างแบบฝึกหัดที่นำมาจากลักษณะเด่นในการอิมโพรไวส์ของลาฟาโร
2. ทำให้ผู้ฝึกมีความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะการบรรเลงเบสได้ดียิ่งขึ้น

3. ทำให้ผู้ฝึกสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ความรู้ใช้ในการบรรเลงบทเพลงต่างๆ

ขอบเขตในการวิจัย

วิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นการสร้างแบบฝึกหัด อันได้มาจากการวิเคราะห์แนวการอิมโพรไวส์ของลาฟาโรในอัลบั้ม “วอลซ์ฟอร์เด็บบี้” ซึ่งสามารถแบ่งรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์แนวการอิมโพรไวส์ของลาฟาโรในอัลบั้ม “วอลซ์ฟอร์เด็บบี้” ของ บิล อีแวนส์ ซึ่งประกอบไปด้วยบทเพลงต่างๆ ดังนี้

1.1 วอลซ์ฟอร์เด็บบี้ เทค 1

1.2 วอลซ์ฟอร์เด็บบี้ เทค 2

1.3 ดีทัวร์อะเฮท เทค 1

1.4 ดีทัวร์อะเฮท เทค 2

1.5 มาย โรแมนซ์ เทค 1

1.6 มาย โรแมนซ์ เทค 2

1.7 ไมล์ สโตน

2. แนวคิดการอิมโพรไวส์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบรรเลงเบสหลายท่านมาใช้ในการวิเคราะห์ อันเนื่องมาจากการใช้แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิเพียงท่านเดียวอาจไม่เพียงพอ หรืออาจทำให้ไม่เห็นมุมมองสำคัญอื่นๆ ดังนั้นการวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายท่านจะสามารถครอบคลุมมุมมองต่างๆ ได้อย่างดีขึ้น โดยแนวคิดหลักของการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการอิมโพรไวส์จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่านดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเลือกโน้ตในการอิมโพรไวส์จากหนังสือ Concepts for Bass Soloing ประพันธ์โดย ชัค เซอร์ (Chuck Sher) และ มาร์ค จอห์นสัน (Marc Johnson) ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1993

2.2 ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเลือกใช้จังหวะในการอิมโพรไวส์จากหนังสือ 100 Jazz Lesson ประพันธ์โดย จอร์จ นีดเดิลแมน (Josh Needleman) และ แมท รีบิกิ (Matt Rybicki) ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2015

3. ผู้วิจัยได้ทำการมองหาลักษณะเด่นที่เกิดขึ้นจากการถูกบรรเลงหลายครั้งจากแนวการอิมโพรไวส์ของ สก็อต ลาฟาโรในอัลบั้ม “วอลซ์ฟอร์เด็บบี้” แล้วจึงนำกลุ่มโน้ตดังกล่าวมาวิเคราะห์ จากนั้นจึงอธิบายด้วยหลักทฤษฎีดนตรีแจ๊ส และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างเป็นแบบฝึกหัด

4. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดในการอิมโพรไวส์ของลาฟาโร ในประเด็น จังหวะ หนัวย่อยเอก บันไดเสียง และประเด็นอื่นๆ ที่สำคัญ

5. ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์แนวการดำเนินเบสของลาฟาโรมาสร้างเป็นแบบฝึกหัดต่างๆ จำนวน 10 แบบฝึกหัด

6. ผู้วิจัยได้กำหนดให้แบบฝึกหัดมีช่วงเสียงกว้างตั้งแต่โน้ต E2- C5 ซึ่งเป็นช่วงเสียงที่เหมาะสมสำหรับการบรรเลงเบส ทางด้านแนวการดำเนินคอร์ด โดยส่วนใหญ่ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการดำเนินคอร์ดแบบ ii V I อันเนื่องมาจากแนวการดำเนินคอร์ดดังกล่าวเป็นสิ่งที่ถูกพบเห็นได้บ่อยครั้งในดนตรีแจ๊ส การสร้างแบบฝึกหัดในแนวการดำเนินคอร์ดรูปแบบดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ฝึกสามารถนำความรู้ที่ได้จากแบบฝึกหัดไปประยุกต์ใช้ในบทเพลงที่ต้องการได้ ทั้งนี้แบบฝึกหัดบางบทจะมีแนวการดำเนินคอร์ดที่มีลักษณะเฉพาะ อาทิ แบบฝึกบนคอร์ดประเภทไมเนอร์ และแบบฝึกบนคอร์ดประเภทโดมินันท์ เพื่อให้ผู้ฝึกได้มีความเข้าใจถึงหลักการสร้างแนวทำนองบนคอร์ดประเภทดังกล่าว

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อตกลงสำหรับงานวิจัยฉบับนี้ สามารถแบ่งรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1. โน้ตที่ใช้ในการวิเคราะห์นำมาจากหนังสือ “สก็อตต์ ลาฟาโร” ถอดโน้ตโดย ฟิล พาลอมบี (Phil Palombi) ปี ค.ศ. 2003

2. ตรวจสอบแนวทํานองการอิมโพรไวส์ โดยผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เด่น อยู่ประเสริฐ) เพื่อความถูกต้องของข้อมูลสำหรับการนำมาใช้ในงานวิจัย

3. คำศัพท์ทางดนตรีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำความหมายมาจากหนังสือพจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์ เขียนโดยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐา พันธุ์เจริญ พิมพ์ครั้งที่ 3 ปี พ.ศ. 2552

4. การวิเคราะห์ในคำอธิบายต่างๆ อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีแจ๊ส

5. แบบฝึกหัดที่ได้จากการวิจัยเป็นการสร้างจากลักษณะเด่น ที่เกิดขึ้นจากการถูบบรรเลงหลายครั้งจากแนวการอิมโพรไวส์ของ สก็อต ลาฟาโรในอัลบั้ม “วอลซ์ฟอร์เด็บบี้”

6. แบบฝึกหัดจะมีการสะกดโน้ตในรูปแบบพ้องเสียง (Enharmonic Spelling) แทนการใช้ดับเบิลชาร์ป (Double Sharp) และดับเบิลแฟลต (Double Flat) เพื่อให้ง่ายต่อการอ่านของผู้ฝึก

นิยามศัพท์

คอรัส (Chorus) หมายถึงการแปรทํานองหลักที่ถูกบรรเลงด้วยการอิมโพรไวส์ ในจำนวนที่ไม่จำกัด นักดนตรีแจ๊สเรียกการแปรแต่ละครั้งว่า “คอรัส” 1 คอรัสหมายถึงการแปร 1 ชุดโดยทั่วไปคอรัสการอิมโพรไวส์ จะยึดถือโครงสร้างและเสียงประสานของทํานองหลัก ผู้แสดงเดี่ยวแต่ละคนจะแปรทํานองหรืออิมโพรไวส์หนึ่งคอรัสหรือมากกว่าหนึ่งคอรัสก็ได้ (เด่น อยู่ประเสริฐ, 2556)

เทนชัน (Tention) หมายถึงโน้ตที่อยู่นอกเหนือทริยแอด ทำหน้าที่สร้างสีสันให้กับแนวทํานองและเสียงประสาน ทั้งนี้โน้ตเทนชันดังกล่าวอาจเป็นโน้ตที่อยู่หรือไม่อยู่ในบันไดเสียงหลักของคอร์ดนั้นๆ

โน้ตเป้าหมาย (Target note) หมายถึงตัวโน้ตที่แนวทํานองต้องการมุ่งเข้าหา ได้แก่โน้ตจากแนวทํานองต้นฉบับ รวมถึงโน้ตในคอร์ด และโน้ตเทนชันต่างๆ ซึ่งโน้ตเป้าหมายจะแฝงอยู่ในแนวทํานองอิมโพรไวส์ โดยที่มีความสัมพันธ์กับการ

ดำเนินเสียงประสานบริเวณนั้น (จีรัช เล่าหิวัระพานิช, 2556)

การซ้ำรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Sequence) หมายถึงการลอกเลียนรูปแบบจังหวะของประโยคจากหน่วยย่อยเอกก่อนหน้า โดยไม่คำนึงถึงโน้ต หากแต่คำนึงถึงรูปแบบจังหวะของหน่วยย่อยเอกเป็นสำคัญ

วิธีการดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง “แบบฝึกหัดการบรรเลงเบสจากการวิเคราะห์แนวทางการอิมโพรไวส์ของสก็อตต์ ลาฟาโร” ผู้วิจัยทำการสืบค้นข้อมูลที่ใช้ศึกษาจากหนังสือ ตำรา บทความ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในรูปแบบการบรรยาย ซึ่งสามารถอธิบายขั้นตอนต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. การเลือกบทเพลงในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกบทเพลงที่นำมาศึกษาจากอัลบั้ม “วอลซ์ฟอร์เด็บบี้” โดยคัดเลือกเฉพาะบทเพลงที่ราฟาโลได้ทำอิมโพรไวส์ โดยมีจำนวนทั้งหมด 4 บทเพลงโดยแบ่งออกเป็นบทเพลงต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

- 1.1 วอลซ์ฟอร์เด็บบี้ เทค 1
- 1.2 วอลซ์ฟอร์เด็บบี้ เทค 2
- 1.3 ดีทัวร์อะเฮท เทค 1
- 1.4 ดีทัวร์อะเฮท เทค 2
- 1.5 มาย โรแมนซ์ เทค 1
- 1.6 มาย โรแมนซ์ เทค 2
- 1.7 ไมล์ สโตน

2. การตรวจสอบข้อมูล

การถอดโน้ต ผู้วิจัยมีได้เป็นผู้ถอดโน้ตบทเพลงดังกล่าวด้วยตนเอง โดยโน้ตที่ใช้ในการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้นำมาจากหนังสือ “สก็อตต์ ลาฟาโร” ถอดโน้ตโดยฟิล พาลอมบี เนื่องจากเกรงว่าอาจเกิดความผิดพลาดในการถอดโน้ตต่าง ๆ ผู้วิจัย

ได้ทำการตรวจสอบการถอดโน้ตต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยอาศัยการเปรียบเทียบจากแหล่งข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ซีดี) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรึกษาและได้รับคำแนะนำจาก ผศ.ดร. เด่น อยู่ประเสริฐ เพื่อให้ได้โน้ตที่มีความถูกต้องมากที่สุดมาใช้ในการวิจัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำโน้ตที่ได้จากการตรวจสอบข้อมูลมาวิเคราะห์บนพื้นฐานของทฤษฎีดนตรีแจ๊ส ซึ่งสามารถอธิบายหลักการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

- 3.1 การสร้างหน่วยย่อยเอก
- 3.2 การเลือกใช้น้ตที่มีความสัมพันธ์กับคอร์ด
- 3.3 การพัฒนาแนวทำนอง
- 3.4 การพัฒนาลักษณะจังหวะ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยอาศัยประเด็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นเป็นพื้นฐาน จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการมองหาลักษณะเด่นที่เกิดขึ้นจากการถูกบรรเลงหลายครั้งจากแนวการอิมโพรไวส์ของ สก๊อต ลาฟาโรในอัลบั้ม “วอลซ์ฟอร์เด็บบี้” แล้วจึงนำกลุ่มโน้ตดังกล่าวมาวิเคราะห์ จากนั้นจึงอธิบายด้วยหลักทฤษฎีดนตรีแจ๊ส และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างเป็นแบบฝึกหัด

4. แนวคิดเบื้องต้นในการสร้างแบบฝึกหัด

4.1 เนื้อหาของแบบฝึกหัดมุ่งเน้นที่การพัฒนาทักษะการบรรเลงเบสเป็นสำคัญ

4.2 ช่วงเสียงของแบบฝึกหัดจะมีช่วงเสียงระหว่างโน้ต E2 – C5

4.3 นำโน้ตที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างแบบฝึกหัด พร้อมคำบรรยายลักษณะแนวความคิดของลาฟาโร

4.4 รูปแบบเสียงประสานโดยส่วนมากของแบบฝึกหัดจะมีลักษณะ ii V I ซึ่งเป็นพื้นฐานแนวการดำเนินคอร์ดในดนตรีแจ๊ส

4.5 เนื้อหาของแบบฝึกหัดมุ่งเน้นให้ผู้ฝึกสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในบทเพลงต่าง ๆ ได้

4.6 เนื้อหาของแบบฝึกหัดมุ่งเน้นให้ผู้ฝึกสามารถบรรเลงแบบฝึกหัดในแต่ละหัวข้อได้ทุกบันไดเสียง

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒

5. กรอบขั้นตอนสำหรับการดำเนินงานวิจัย

ในงานวิจัยเรื่อง “แบบฝึกหัดการบรรเลงเบสจากการวิเคราะห์แนวทางการอิมโพรไวส์ของสก็อตต์ ลาฟาโร” ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการศึกษา โดยขั้นตอนการดำเนินงานมีดังนี้

6. การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอบทวิเคราะห์ในรูปแบบการบรรยายโดยการนำแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ จากนั้นรวบรวมผลวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์เพื่อหาลักษณะเฉพาะตัวในการสร้างแนวการดำเนินเบส และนำผลวิเคราะห์ที่ได้มาสร้างเป็นแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัดในแต่ละหัวข้อจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวตามบทวิเคราะห์ โดยจะมีคำอธิบายถึงที่มาที่ไปในการสร้างแบบฝึกหัดต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้ฝึกได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักแนวคิดของลาฟาโรและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในบทเพลงอื่นๆได้

สรุปผลการวิจัย

1. บทวิเคราะห์การดำเนินเบสของลาฟาโร

จากการวิเคราะห์พบว่า ลาฟาโรเป็นนักเบสที่มีความสามารถในการสร้างแนวการอิมโพรไวส์ที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเขาได้นำเสนอรูปแบบการสร้างแนวการอิมโพรไวส์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวทางด้านรูปแบบจังหวะต่างๆ อีกทั้งเขายังนำเทคนิคนั้นๆ มาใช้เพื่อสร้างสีสันให้กับแนวการอิมโพรไวส์ของเขาได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้พบลักษณะเด่นของลาฟาโรในการสร้างแนวการอิมโพรไวส์ของเขาซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อหลักได้แก่ วิธีการดำเนินโน้ต และการใช้รูปแบบจังหวะต่างๆ

วิธีการดำเนินโน้ตของลาฟาโรมีความไหลลื่นอันเนื่องมาจากวิธีการเชื่อมต่อบันไดเสียงต่างๆ โดยเขาเลือกเชื่อมโน้ตที่ใกล้ที่สุดระหว่างบันไดเสียง 2 บันไดเสียงเป็นตัวเชื่อมซึ่งทำให้เกิดความไหลลื่นในแนวทำนอง โดยโน้ตดังกล่าวเป็นได้ทั้งโน้ตที่เป็นสมาชิกในอาร์เปจ หรือเทนชันของคอร์ดนั้นๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งของลาฟาโรที่มีต่อหลักการใช้นับโน้ตเสียงที่มีความสัมพันธ์กับคอร์ด นอกเหนือจากนั้นลาฟาโรได้นำทริยแอด และอาร์เปจเข้ามาสร้างสีสันให้กับแนวทำนองโดยการสร้างทริยแอดในรูปแบบตรงตัว และพลิกกลับเพื่อสร้างแนวการอิมโพรไวส์ให้มีลักษณะก้าวกระโดด อีกทั้งลาฟาโรได้นำการใช้ทริยแอดซ้อนเข้ามาเพื่อสร้างสีสันให้กับแนวการอิมโพรไวส์ของเขาอีกด้วย โคนทริยแอดซ้อนดังกล่าวจะทำให้หน้าทึ่สร้างเทนชันให้กับแนวทำนองทำให้แนวทำนองการอิมโพรไวส์มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

การใช้รูปแบบจังหวะต่างๆ ของลาฟาโรผู้วิจัยพบว่าจุดเด่นของลาฟาโรในการสร้างแนวการอิมโพรไวส์คือการใช้โน้ต 3 พยางค์ ซึ่งลักษณะโน้ต 3 พยางค์ดังกล่าวสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะได้แก่ การใช้โน้ต 3 พยางค์เซบิต 1 ชั้น และ การใช้โน้ต 3 พยางค์ตัวดำ ลักษณะการใช้โน้ต 3 พยางค์เซบิต 1 ชั้นของลาฟาโรมักจะอยู่ในรูปแบบการไล่บันไดเสียง และการสร้างซีเควซ์เพื่อสร้างสีสัน และสร้างความหนาแน่นให้กับแนวการอิมโพรไวส์ การใช้โน้ต 3 พยางค์ตัวดำของลาฟาโรมีลักษณะเด่นในการซ้ำโน้ต 2 ตัวแรก โดยโน้ตดังกล่าวจะเป็นโน้ตที่มีความสัมพันธ์กับคอร์ดประเภทต่างๆ อีกทั้งลาฟาโรได้ดัดแปลงลักษณะโน้ต 3 พยางค์ตัวดำ โดยการตัดโน้ตตัวสุดท้ายออก และทำการเพิ่มโน้ตเซบิต 1 ชั้น 2 ตัวเข้าไปทำให้เกิดความหลากหลาย และความคลุมเคลือทางด้านจังหวะให้กับแนวการอิมโพรไวส์มากยิ่งขึ้น

2. การสร้างแบบฝึกหัดจากบทวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์แนวการอิมโพรไวส์ของลาฟาโร ผู้วิจัยสามารถสร้างแบบฝึกหัด จำนวน 10 บท จากวิเคราะห์ลักษณะเด่นในการสร้างแนวการอิมโพรไวส์ของลาฟาโร โดยแบบฝึกหัดแต่ละบทจะมีความเกี่ยวเนื่องกันทางด้านเนื้อหา โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางแบบฝึกหัดโดยเรียงลำดับจากง่ายไปส่ายาก เพื่อให้ผู้ฝึกได้

เกิดความเข้าใจในลักษณะการเลือกใช้น้ตของลาฟาโร จากนั้นจึงสอดแทรกการใช้จังหวะต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของลาฟาโรเข้าไปในแบบฝึกแต่ละบทตามการวิเคราะห์

ในส่วนแนวการดำเนินคอร์ตในแบบฝึกผู้วิจัยได้กำหนดแนวการดำเนินคอร์ตในลักษณะ ii V I ในแบบฝึกหัดที่ 1-2 และ 5-10 ซึ่งเป็นแนวการดำเนินคอร์ตที่เป็นพื้นฐานในการประพันธ์เพลงรูปแบบดนตรีแจ๊ส โดยแบบฝึกหัดแต่ละบทจะมีการเปลี่ยนกุญแจเสียงครบทั้ง 12 เสียง โดยแบบฝึกหัดที่ 3-4 จะมีแนวการดำเนินคอร์ตเฉพาะ ทุกแบบฝึกหัดจะมีการเปลี่ยนกุญแจเสียงในลักษณะคู่ 4 ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดช่วงเสียงในแบบฝึกหัดตั้งแต่โน้ต E 2 ถึงโน้ต C 5 ซึ่งเป็นช่วงเสียงที่เหมาะสมสำหรับการบรรเลงเบสเพื่อเสริมสร้างความคล่องตัวในการบรรเลง ทำให้ผู้ฝึกสามารถบรรเลงแนวทำนองต่างๆ ได้ทุกกุญแจเสียง

อภิปรายผล

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกหัดเบสจากการนำจุดเด่นที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งจากแนวการอิมโพรไวส์ของลาฟาโร โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดการอิมโพรไวส์จากผู้ทรงคุณวุฒิตามที่ระบุไว้ในขอบเขตงานวิจัยมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างเป็นแบบฝึกหัดการบรรเลงเบสได้เป็นจำนวน 10 บท โดยแบบฝึกหัดแต่ละบทจะมีเนื้อหาที่มีความเฉพาะเจาะจงในด้านต่างๆ ตามบทวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกหัดแต่ละบทให้มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยาก เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้กับผู้ฝึกให้มีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนต่างๆ ก่อนที่จะฝึกบทเรียนถัดไปซึ่งมีเนื้อหาที่ยากยิ่งขึ้น โดยตัวแบบฝึกหัดดังกล่าวจะมีการบรรเลงแนวทำนอง จากนั้นจะมีการเคลื่อนย้ายกุญแจเสียงครบทั้ง 12 กุญแจเสียงในลักษณะคู่ 4 เพื่อให้ผู้ฝึกได้มีความชำนาญและสามารถบรรเลงแนวทำนองต่างๆ ได้ครบทุกกุญแจเสียง อีกทั้งการย้ายกุญแจเสียงในลักษณะคู่ 4 ยังเป็นพื้นฐานในการประพันธ์ดนตรีแจ๊สอีกด้วย การสร้างแบบฝึกหัดให้มีลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ฝึก

สามารถนำแบบฝึกหัดไปประยุกต์ใช้ในบทเพลงได้ดียิ่งขึ้น

แบบฝึกหัดที่ 1-2 (ตัวอย่างที่ 1) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกใช้โน้ตในการสร้างแนวการอิมโพรไวส์ของลาฟาโรโดยเน้นที่การดำเนินโน้ตในลักษณะโน้ตคอร์ดโทนต่อโน้ตคอร์ดโทน และการเชื่อมโน้ตเข้าหาโน้ตตัวใกล้เคียงที่สุดในบันไดเสียงถัดไป การดำเนินโน้ตในลักษณะข้างต้นมีการตั้งโน้ตเป้าหมายในแต่ละคอร์ดจากนั้นจึงทำการใช้บันไดเสียงที่มีความสัมพันธ์กับคอร์ดเป็นตัวเชื่อมโน้ตเป้าหมายต่างๆ โดยทั้ง 2 วิธีข้างต้นจะมีข้อแตกต่างกันตรงที่โน้ตเป้าหมายของการดำเนินโน้ตในลักษณะ “โน้ตคอร์ดโทนต่อโน้ตคอร์ดโทน” จะเป็นโน้ตสมาชิกในคอร์ดเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากการตั้งโน้ตเป้าหมายของวิธีการ “เชื่อมโน้ตเข้าหาโน้ตตัวใกล้เคียงที่สุดในบันไดเสียงถัดไป” ซึ่งโน้ตเป้าหมายของวิธีดังกล่าวจะเป็นได้ทั้งโน้ตในบันไดเสียง และโน้ตเทนชัน

ตัวอย่างที่ 1 ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 1-2

แบบฝึกหัดที่ 1 ตั้งโน้ตเป้าหมายเป็นคอร์ดโทนในจังหวะตก แนวคิดการลงคอร์ดโทนในลักษณะมีบีบ

Dm⁷ G⁷ Cmaj⁷

แบบฝึกหัดที่ 2 ตั้งโน้ตเป้าหมายเป็นคอร์ดโทนและเทนชันในจังหวะตก

5 Dm⁷ G⁷ Cmaj⁷

แบบฝึกหัดที่ 3-4 (ตัวอย่างที่ 2) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ทริยแอดซ็อนบนคอร์ดประเภทไมเนอร์ และทริยแอดซ็อนบนคอร์ดประเภทโดมินันท์ของลาฟาโรประเภทของทริยแอดที่นำมาซ็อนจะมีทริยแอดประเภท เมเจอร์ ไมเนอร์ และ ดิมีนิชท์ทำให้เกิดเทนชันต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดสีสันให้กับแนวทำนองการอิมโพรไวส์ของลาฟาโรได้เป็นอย่างดี โดยการสร้างทริยแอดซ็อนของลาฟาโรนั้นจะมีแนวคิดการเริ่มโน้ตจากหนึ่งในสมาชิกของคอร์ด หรือเทนชันของคอร์ดพื้นฐาน มาสร้างเป็นทริยแอดซ็อนทับกับแนวทำนองทำให้เกิดเทนชันต่างๆ อาทิ 9 11 13 บนแนวทำนอง อีกทั้งยังสร้างอัลเทิร์ดเทนชันอาทิ b9 #9 #11 และ b13 บนคอร์ดประเภทโดมินันท์

ตัวอย่างที่ 2 ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 3-4

แบบฝึกหัดที่ 3 การใช้ทริยแอดซันในคอร์ดไมเนอร์

Minor	Major	Major	Diminished	Diminished
started on 5th	started on b7th	started on 11th	started on 11th	started on 13th

แบบฝึกหัดที่ 4 การใช้ทริยแอดซันในคอร์ดโดมินันท์

Minor	Diminished	Minor	Major	Minor	Minor	Diminished
started on 1 st	started on 3 rd	started on 5 th	started on b9th	started on 9 th	started on 11th	start on 13 th

แบบฝึกหัดที่ 5-7 (ตัวอย่างที่ 3) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้โน้ต 3 พยางค์ของ ลาฟาโรซึ่งสามารถแบ่งย่อยออกเป็น 2 ลักษณะที่เด่นชัดได้ดังต่อไปนี้ การใช้โน้ต 3 พยางค์เขบีต 1 ขึ้นและ การใช้โน้ต 3 พยางค์ตัวดำ โดยการใช้โน้ต 3 พยางค์เขบีต 1 ขึ้นในลักษณะดังกล่าวจะช่วยสร้างความหนาแน่นเสียงให้กับแนวการอิมโพรไวส์ มากยิ่งขึ้น โดยมีการดำเนินโน้ตในลักษณะการสร้างซีควเอนซ์ และการไต่บันไดเสียง การใช้โน้ต 3 พยางค์ตัวดำจะช่วยสร้างแนวท่อนองการอิมโพรไวส์ให้มีความหลากหลาย และคลุมเครือทางด้านจังหวะซึ่งสามารถแบ่งย่อยรูปแบบการใช้โน้ต 3 พยางค์ ดังกล่าวออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้ การใช้กลุ่มโน้ต 3 พยางค์ตัวดำแบบปกติ และการใช้กลุ่มโน้ต 3 พยางค์ตัวดำที่โน้ตตัวดำตัวสุดท้ายถูกเปลี่ยนเป็นโน้ตเขบีต 1 ขึ้น 2 ตัว โดยทั้ง 2 จะมีลักษณะเด่นที่การซ้ำโน้ตด้านหน้าทั้ง 2 ตัวแล้วจึงตามด้วยโน้ตที่มีความสัมพันธ์กับคอร์ดนั้นๆ โดยโน้ตดังกล่าวสามารถเป็นได้ทั้งโน้ตที่เป็นสมาชิกของคอร์ด และโน้ตเทนชันของคอร์ด

ตัวอย่างที่ 3 ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 5-7

แบบฝึกหัดที่ 5

การสร้างซีควเอนซ์ ด้วยกลุ่มโน้ต 3 พยางค์เซมิบิต 1 ชั้น

การไต่บันไดเสียงด้วยกลุ่มโน้ต 3 พยางค์เซมิบิต 1 ชั้น

แบบฝึกหัดที่ 6

การใช้กลุ่มโน้ต 3 พยางค์ ตัวต่ำ

แบบฝึกหัดที่ 7

การใช้กลุ่มโน้ต 3 พยางค์ ตัวต่ำที่เปลี่ยนโน้ตด้านท้ายเป็นโน้ตเซมิ 1 ชั้น 2 ตัว

แบบฝึกหัดที่ 8-10 (ตัวอย่างที่ 4) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการนำหน่วยย่อยเอกของลาฟาโรมาสร้างเป็น แบบฝึกหัดโดยหน่วยย่อยเอกของลาฟาโรสามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้ “การใช้โน้ต 3 พยางค์เซมิบิต 1 ชั้นต่อกันเป็นเวลานานหลังจากการบรรเลงโน้ตเซมิบิต 1 ชั้น” “การใช้โน้ต 3 พยางค์ตัวต่ำต่อกันเป็นเวลานานหลังจากการบรรเลงโน้ตเซมิบิต 1 ชั้น 3 ตัว” และ “การบรรเลงโน้ต 3 พยางค์ตัวต่ำทั้ง 2 รูปแบบติดต่อกัน” โดยแบบฝึกหัดช่วงดังกล่าวจะมีการดำเนินโน้ต และการใช้จังหวะในรูปแบบตามแบบฝึกหัดที่ 1-6 อนึ่งแบบฝึกหัดในช่วงดังกล่าวเป็นการรวบรวมวิธีการสร้างแนวการอิมโพรไวส์ของลาฟาโรไว้ในแบบฝึกหัดที่ 7-10 ซึ่งเป็นช่วงที่ยากที่สุดของแบบฝึกหัด

ตัวอย่างที่ 4 ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 8-10

แบบฝึกหัดที่ 8

หน่วยย่อยเอกที่ 1 ของลาฟาโร

หน่วยย่อยเอกที่ 1 ของลาฟาโร

แบบฝึกหัดที่ 9

หน่วยย่อยเอกที่ 2 ของลาฟาโร

หน่วยย่อยเอกที่ 2 ของลาฟาโร (ดัดแปลงท่อนขึ้น)

แบบฝึกหัดที่ 10

หน่วยย่อยเอกที่ 3 ของลาฟาโร

หน่วยย่อยเอกที่ 3 ของลาฟาโร

ข้อเสนอแนะ

ในการบรรเลงเบสที่คตินั้นอาศัยปัจจัยหลากหลายด้านทั้งการเลือกโน้ตมาสร้างแนวทำนอง และการสร้างรูปแบบจังหวะที่มีความน่าสนใจ การใช้แบบฝึกหัดเป็นหนึ่งในวิธีที่สามารถช่วยให้ผู้ฝึกสามารถมองเป็นถึงประเด็นต่างๆ ได้โดยง่าย ทั้งนี้ผู้สอนควรสอดแทรกเนื้อหาต่างๆ ที่อยู่นอกเหนือทักษะการบรรเลงอาทิ ทฤษฎีดนตรีและสโตนทักซ์ ซึ่งจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำแบบฝึกหัดไปใช้ประโยชน์ได้ดียิ่งขึ้น สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้สอนสามารถต่อยอดแบบฝึกหัดได้ด้วยตัวเอง โดยการเปลี่ยนโน้ตตัวเริ่มของประโยค โดยอาศัยหลักแนวคิดการดำเนินโน้ตของลาฟาโร ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฝึกสามารถได้อินแนวทำนองรูปแบบใหม่จากการเริ่มต้นโน้ตตัวที่ต่างออกไปจากแบบฝึก ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ฝึกสามารถได้อินแนวทำนองรูปแบบใหม่ และสามารถสร้างแนวทำนองการอิมโพรไวส์ที่มีลักษณะเด่นของลาฟาโรได้ด้วยตนเอง

ผู้สอนสามารถเพิ่มศักยภาพในการฝึกให้กับผู้ฝึก โดยการนำโน้ตในแบบฝึกมาประยุกต์ใช้ในบทเพลงต่างๆ ในดนตรีแจ๊ส อันเนื่องมาจากบทเพลงแจ๊สโดยทั่วไป มีแนวการดำเนินคอร์ดในลักษณะ ii V I โดยมีการย้ายท่วงเสียงบ่อยครั้ง การนำแบบฝึกไปใช้จริงในบทเพลงจะทำให้ผู้ฝึกสามารถสร้างแนวการอิมโพรไวส์ได้

ในแนวการดำเนินครีเอทีฟ ซึ่งจะส่งผลถึงความคล่องตัวในการบรรเลงของผู้ฝึกให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การฟังเป็นหนึ่งในสิ่งที่สำคัญในการเสริมสร้างทักษะการบรรเลงที่ดี ผู้สอนควรกระตุ้นผู้ฝึกได้ฟังวิธีการบรรเลงของลาฟาโร จะสามารถส่งเสริมให้การฝึกมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากการฟังจะทำให้เกิดความคุ้นชินในรูปแบบการบรรเลงของศิลปินนั้นๆ ทำให้ผู้ฝึกสามารถพบเห็นสิ่งที่อาจอยู่นอกเหนือประเด็นของแบบฝึกอาทิ เทคนิคของเบสต่างๆ ทำให้การบรรเลงแนวทำนองต่างๆ มีความคล้ายคลึงกับศิลปินที่ผู้ฝึกต้องการศึกษามากที่สุด

ผู้สอนควรให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊ส อันเนื่องมาจากองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์สามารถส่งเสริมทักษะการบรรเลงได้เช่นกัน อันเนื่องมาจากดนตรีแจ๊สมีการเปลี่ยนแปลงยุคสมัยตลอดมาตั้งแต่ปี ค.ศ 1900 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ในแต่ละยุคสมัยของดนตรีแจ๊สจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว การที่ผู้ฝึกมีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊สจะทำให้ผู้ฝึกสามารถทำการบรรเลงบทเพลงตามยุคสมัยต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้การที่ผู้ฝึกทราบถึงยุคสมัยของศิลปินที่ผู้ฝึกมีความสนใจ จะช่วยให้ผู้ฝึกมองเห็นถึงที่มาที่ไปในการสร้างแนวทำนองต่างๆ อีกทั้งจะสามารถมองเห็นและเข้าใจถึงผลกระทบจากดนตรียุคก่อนหน้า และแนวโน้มของดนตรีในยุคดังกล่าวที่จะส่งผลให้กับดนตรีถัดไป ซึ่งองค์ความรู้ดังกล่าวจะทำให้การบรรเลงเบสมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นในการสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาแนวการดำเนินเบสในรูปแบบดนตรีแจ๊สโดยการนำลักษณะเด่นของลาฟาโรมาสร้างเป็นแบบฝึกหัด โดยแบบฝึกหัดดังกล่าวเป็นเพียงการวิเคราะห์แนวการอิมโพรไวส์ของผู้ที่มีความสำคัญทางด้านการบรรเลงเบสเพียงคนเดียวเท่านั้น หากแต่ยังมีศิลปินอีกหลายท่านที่มีความสำคัญทางด้านการบรรเลงเบส ที่ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ในการบรรเลงดนตรีแจ๊ส การวิเคราะห์ศิลปินท่านอื่นๆ จะสามารถส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านการศึกษาการบรรเลงเบสรูปแบบดนตรีแจ๊ส

มากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะสามารถเป็นต้นแบบให้กับผู้ที่ต้องการสร้างงานวิจัยที่มีลักษณะดังกล่าวเพื่อเป็นการพัฒนาและ ต่อยอดองค์ความรู้ให้ขยายไปกว้างมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2552). **พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ มหานคร: สำนักพิมพ์เกศกระรัต.
- เด่น อยู่ประเสริฐ. (2556). **เอกสารการสอนเรื่องดนตรีแจ๊สและการวิเคราะห์**. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ธีรัช เล่าห์วีระพานิช. (2556). **การอิมโพรไวส์ด้วยวิธีการพัฒนาจากแนวทำนองหลักของลี โคนิทซ์ในบทเพลงสเตลาบายสตาร์ไลท์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดนตรี, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- นิติพงศ์ คุณยศยิ่ง. (2554). **แบบฝึกทักษะกีตาร์คอร์ดเบื้องต้น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Goldsby, John. (2002). **The Jazz Bass Book**. San Francisco, CA: Backbeat Books.
- Needleman, Josh and Rybicki Matt. (2015). **100 Jazz Lessons**. Milwaukee, WI: Hal Leonard.
- Palombi, Phil. (2003). **Scott Lafaro 15 Solo Transcriptions form the Bill Evans Trio Recordings Sunday at the Village Vanguard and Waltz for Debby**. Palombi Music.
- Sher, Chuck and Johnson Marc. (1993). **Concepts for Bass Soloing**. Petaluma, CA: Sher Music.